

УДК 614.253.5

Дужич Н. В.
студентка магістратури
"Управління навчальним закладом"
(Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир)
викладач клінічних дисциплін
(КВНЗ Житомирський інститут медсестринства)
e-mail: natduzhich@ukr.net

Формування управлінської компетентності у майбутніх медичних сестер у ВМНЗ

У даній статті проведений аналіз наукових джерел та вивчено практичний стан формування управлінської компетентності у майбутніх медичних сестер у ВМНЗ. Також розкривається сутність проблеми щодо формування управлінської компетентності у майбутніх медичних сестер ВМНЗ. Наразі, піднята проблема щодо необхідності формування готовності медичних сестер до управлінської діяльності.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що реформування навчального процесу сучасної України передбачає оновлення змісту професійної освіти, зорієнтованого на оволодіння певною компетентністю, зокрема і управлінською яка дозволить студентам вищих навчальних закладів вирішувати проблеми щодо свого професійного зростання та вдосконалення.

Формування управлінської компетентності майбутнього фахівця є невід'ємною частиною формування його професійної компетентності. Основу управлінської компетентності складають здібності, які є передумовою опанування студентом необхідних знань, умінь та навичок.

Мета наукового дослідження полягає в аналізі наукових джерел та вивченні практичного стану формування управлінської компетентності у майбутніх медичних сестер у ВМНЗ III-IV рівня акредитації.

Виклад основного матеріалу. Управлінська компетентність стала вагомим показником якості підготовки фахівця в будь-якій сфері людської діяльності, що демонструє рівень сформованості ключових уявлень, знань і навичок у сфері міжособистісної взаємодії на соціально і професійно прийнятному рівні. Дані зміни вимагають від майбутніх медичних сестер більшої професійності. Медична сестра не просто є виконавцем призначень лікаря, а переходить у нову категорію працівників – фахівців, що виконують певні творчі функції. У зв'язку з цим переглядається зміст і структура професійної підготовки середнього медичного персоналу. У першу чергу це стосується формування управлінської компетентності у медичних сестер [5: 9-12].

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що дослідження проблеми управлінської компетентності, її сутності, структури, форм і методів формування стає актуальним для підвищення якості професійної підготовки майбутніх медичних сестер. Однак, як свідчать науково-теоретичні та соціологічні дослідження, ефективність процесу формування управлінської компетентності студентів ВМНЗ, а саме майбутніх медичних сестер є не досконалою, що зумовило вибір теми нашого наукового дослідження, саме тому представляється актуальним дослідження значення управлінської діяльності медичних сестер ВМНЗ.

Вимоги до управлінської компетентності спеціалістів постійно зростають, про що свідчать провідні дослідження В. Андрущенко, С. Батишева, Л. Ващенко, Л. Даниленко, Г. Дмитренко, Г. Єльнікова, М. Захарова, І. Зязюна, А. Калініна, В. Кременя, Ю. Конаржевського, А. Новикова, В. Олійника, Є. Павлютенкова, В. Пікельна, М. Поташника [2].

Багато досліджень з управлінської компетентності присвячено проблемі професіоналізму управлінців та керівників. Треба відмітити, що достатньою мірою досліджені структура, функції й етапи управління. Разом із тим серйозним питанням, яке потребує

вирішення є визначення управлінської компетентності як необхідної складової професійної компетентності сучасного фахівця в галузі медицини, а також проблема формування управлінської компетентності у майбутніх медичних сестер для ефективного й продуктивного здійснення своєї подальшої професійної діяльності [4: 2-7].

Професійна управлінська компетентність у сучасній науці розглядається як сукупність особистісних можливостей посадової особи, її кваліфікаційні знання, досвід, що дають змогу брати участь у виробленні певного кола рішень або самостійно вирішувати певні питання завдяки наявності відповідних знань і навичок. До психологічних особливостей особистості й професійної діяльності, які визначають рівень її управлінської компетентності, відносять уміння створити ефективну управлінську команду; здатність бачити перспективи розвитку своєї діяльності й самому їх визначати; швидко реагування на зміну ситуації; самостійність і винахідливість у прийнятті управлінських рішень; установку на розвиток організації; творчу активність і здатність до нововведень; рішучість і динамічність у своїх вчинках і думках [1: 3-31].

Одному з напрямків вирішення завдань удосконалення управлінської підготовки майбутніх медичних сестер пов'язаному з розвитком управлінських якостей присвяченні дослідження Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, С. В. МЕЛЬНИКА, І. Ф. ПРОКОПЕНКО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО, В. Й. ШАТИЛО. Останній зокрема, визначає, що у процесі фахового навчання медичної сестри з питань управлінської підготовки не приділяється належної уваги. За межами дослідження залишаються питання готовності майбутніх випускників медичних сестер – бакалаврів та магістрів до виконання ними управлінських функцій в рамках своїх професійних обов'язків та відповідні шляхи та засоби її формування [5: 9-12].

Поліпшення якості надання медичних послуг населенню здебільшого залежить від рівня підготовки медичних кадрів, раціонального використання кадрового потенціалу та реорганізації системи планування для здійснення запланованої роботи.

Специфіка формування управлінської компетентності виявляється у жорстких тимчасових обмеженнях (певні терміни виконання освітніх проєктів, угод, наказів, розпоряджень), хронічна інформаційна невизначеність наявності високої відповідальності за результат, нерегламентованість праці, постійна нестача ресурсів, часте виникнення так званих екстремальних стресових ситуацій.

Набуття управлінських компетентностей у такій складній системі, як охорона здоров'я, безперечно потребує системного підходу і використання системного аналізу. Основними напрямками їх застосування в охороні здоров'я є такі:

- розробка і реалізація цільових комплексних програм, спрямованих на вирішення складних проблем;
- реорганізація системи медичної допомоги на ринкових засадах соціальної безпеки;
- розробка математичних моделей системи медичної допомоги з метою прогнозування її розвитку;
- моделювання взаємодії підрозділів системи та систем між собою з метою визначення так званих слабких місць та подальшої оптимізації роботи [3].

На підставі проведеного аналізу нашого наукового дослідження процесу становлення та розвитку ступеневої освіти медичних сестер в Україні ми дійшли висновку, що процес реформування, втілюючись у певні позитивні результати, триває. В українському суспільстві змінено установлені стереотипні уявлення про роль медичної сестри в комплексі лікувально-діагностичних, профілактичних, реабілітаційних та медико-соціальних заходів; переосмислюється практична роль медсестри-лідера (бакалавра, магістра), інший вигляд має колегіальна узгодженість у роботі таких фахівців; оновлено стандарти їхньої професійної поведінки, її обсяги і методи; виникло нове психологічне підґрунтя професійних ролей медсестер різного рівня освіти. Перед ВМНЗ, що здійснюють підготовку медсестринських кадрів, стоїть завдання на принципах природовідповідності та педагогіки співробітництва поглибити практичну спрямованість освітньо-професійної підготовки медичних сестер; сформувати творчу особистість інтелектуала з клінічним мисленням і прогресивним науковим світоглядом, організатора сестринської справи.

Висновок. Отже, організація фахової підготовки майбутніх медичних сестер передбачає орієнтацію на подальшу професійну діяльність у контексті застосування сучасних інформаційних технологій навчання, впровадження якісно нових, дієвих дидактичних моделей, спрямованих на формування управлінських компетентностей молодого спеціаліста.

Список використаних джерел та літератури:

1. Аніщенко О. В. Сучасні завдання по реформуванню галузі охорони здоров'я та розвитку вищої медичної освіти і науки / О. В. Аніщенко, О. К. Толстанов, В. В. Вороненко, О. П. Волосовець, Т. І. Чернишенко // Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., приуроченої до 135 річниці заснування Житомирського інституту медсестринства, (Житомир, 28-29 квітня 2010 р.) / [за ред. В. Й. Шатила]. – Житомир : Полісся, 2011. – С. 3-31.
2. Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті / Л. Даниленко. – К. : Шкільний світ, 2007. – 120 с.
3. Концепція розвитку вищої медичної освіти (наказ МОЗ України від 12. 09. 2008 р. № 522/51) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20080912_522_hm
4. Чернишенко Т. І. Програма розвитку медсестринства України (2005–2010 рр.) / Т. І. Чернишенко // Медсестринство України. – 2005. – № 2. – С. 2–7.
5. Шатило В. Й. Ступенева медична освіта в Україні / В. Й. Шатило, І. Р. Махновська // Медсестринство України. – 2008. – № 2. – С. 9-12.
6. Шегедин М. Б. Історія медицини і медсестринства / М. Б. Шегедин, Н. О. Мудрик. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2003. – 328 с.

Дужич Н. В.

Формирование управленческой компетентности у будущих медицинских сестер в ВМНЗ

В данной статье проведен анализ научных источников и изучен практический состояние формирования управленческой компетентности у будущих медицинских сестер в ВМНЗ. Также раскрывается сущность проблемы по формированию управленческой компетентности у будущих медицинских сестер ВМНЗ. Сейчас поднята проблема о необходимости формирования готовности медицинских сестер к управленческой деятельности.

Duzhych N.

The formation of administrative competence of future nurses in higher educational medical establishments

This article is devoted to the analysis of the scientific resources and practical studying of administrative competence of future nurses in higher educational medical establishments. It analyses the main current problems of forming of administrative competence of future nurses and explains the necessity of developing of the competence in higher educational medical establishments.